

SÄÄKSET KAMERASEURANNASSA

JARI VALKAMA

OSSILLA JA ALMALLA OLI VUONNA 2017 KOLME POIKASTA: JUSSI, MARTTA JA SUOMA. NIISTÄ SUOMA LÄHTI SYYSMUUTOLLE VIIMEISENÄ. KUVASSA SUOMA ODOTTAA KIRPEÄNÄ SYYSKUISENA AAMUNA OSSILTA KALAA, JOTA EI ENÄÄ TULLUT.
KUVA: SATAKUNNAN SÄÄKSET

Luomuksen sivuilta on jo muutaman vuoden ajan päässyt seuraamaan liveinä satakuntalaisten kalasääskien perhe-elämää. Vuonna 2020 seuranta jatkuu kolmella pesällä. Kaikilla pesillä tulevaa kevättä odotetaan jännityksellä, sillä kesä 2019 oli tapahtumiltaan poikkeuksellinen.

Vuonna 2019 Satakunnassa seurattiin kolmen sääksiparin pesintää livekameran välityksellä. Pisimpään kameraseurannassa olleen pesän emot on nimetty Ossiksi ja Almaksi. Ossilla on jalassaan rengas, jonka tietojen perusteella se on rengastettu poikasena noin 40 kilometrin päässä vuonna 2009. Vuonna 2017 pariskunta tuotti kolme lentopoikasta ja seuraavana vuonna kaksi. Viime vuonna pesässä oli jälleen varttumassa kolme isoa poikasta, mutta 12.7. viiden aikoihin aamulla niiden elämä päättyi, kun pesälle tuli kanahaukka. Muutamassa minuutissa se tappoi kaikki poikaset, eikä ilmeisesti yksin vahdissa ollut Alma voinut sille mitään. Pesinnän epäonnistumisen jälkeen Alma oli pesältä pois yli viikon. Se vieraili loppukesän aikana myös kah-

della muulla kamerapesällä, jotka sijaitsevat 15 ja 30 kilometrin etäisyydellä Alman kotipesästä. Myös Ossi oli mukana näillä kaukomatkoilla. Heinä–elokuun vaihteessa Ossi oli jälleen tiiviisti omalla pesällään, mutta sen kumppanina ei ollutkaan Alma, vaan pukutuntomerkkien perusteella kyseessä oli alla mainitun kolmannen kamerapesän naaras Helmi.

Toisella pesällä kameraseuranta aloitettiin 2019. Pesän emot ristittiin Suloksi ja Vienoksi. Sulolla ei ollut rengasta, mutta Vieno oli rengastettu 244 kilometrin päässä Konnevedellä 2015. Vain neljän vuoden ikäisenä se saattoi nyt pesiä ensimmäistä kertaa. Pesintä lähti suotuisasti käyntiin ja Vieno muni kolme munaa. Pari ensimmäistä haudontaviikkoa sujui normaalisti – Sulo

toi kalaa ja Vieno hautoi. Onni kääntyi kuitenkin 12.5., sillä se oli viimeinen päivä, jolloin Sulo nähtiin pesällä. Oletamme sen kuolleen jollain saalistusretkellään joko kalaverkkoon tai muulla tavoin, mutta totuutta Sulon kohtalosta tuskin saamme koskaan tietää. Sulon kadottua Vieno hautoi sitkeästi pesältä poistumatta ja syömättä vielä pari päivää, mutta lähti sitten itse kalaan. Pian tämän jälkeen haudonta keskeytyi.

Kolmas pesä on ollut kameraseurannassa jo vuodesta 2016 lähtien, mutta vasta viime vuonna sinne asettui pari, joka viihtyi pesällä läpi kevään ja kesän. Ahti-koiras ruokki Helmi-puolisoaan ahkerasti lähijärvestä pyydystämillään ruutanoilla, mutta useista paritteluista huolimatta pesään ei vielä munittu. Pesän puolustaminen ja pesinnän harjoittelu oli kuitenkin niin intensiivistä, että odotukset pesimäkaudelle 2020 ovat korkealla. Niitä tosin hieman hillitsee jo edellä kerrottu tieto Helmin viihtymisestä Ossin kumppanina loppukesällä. Jää nähtäväksi, kaappasiko Ossi Helmin ja saako Ahti uudeksi puolisosokseen Alman, joka näyttäytyi sen pesällä vielä 18.8.

Kameraseuranta on tuonut sääksien elämästä paljon muutakin uutta tietoa. Olemme järjestelmällisesti keränneet tietoa pesille tuoduista saaliskaloista. Yleisin saaliskala näyttää olleen lahna, mutta saalislajistossa oli pesien välillä melko paljon vaihtelua. Ahtin ja Helmin pesällä ruutanoiden osuus määritetyistä saaliskaloista oli peräti neljännes.

Etenkin keväällä, mutta myös kesällä, kaikilla kamerapesillä kävi useita vieraita sääksiä,

joita aloimme kutsua ”tunkeilijoiksi”. Suurin osa näistä oli ilmeisesti naapurireviirien koiraita, jotka joko yrittivät päästä paritteluun naaraan kanssa tai sitten tekivät muuten vaan pesätarkastuksia. Kenties iloisin jälleennäkeminen koettiin Ahtin ja Helmin pesällä 5.8., kun sinne pesän haltijoiden poissa ollessa ilmaantui sääksi, jolla oli vasemmassa jalassaan keltainen lukurengas HCM.

KAMERASEURANTA ON TUONUT SÄÄKSIEN ELÄMÄSTÄ PALJON MUUTAKIN UUTTA TIETOA.

SÄÄKSINAARAS HAUTOO, VAIKKA MIKÄ OLISI. VIENO TAKATALVEN KOURISSA 4.5.2019.
KUVA: SATAKUNNAN SÄÄKSET

TUOKIOKUVA KESÄLTÄ 2017. ALMA JA HILJATTAIN KUORIUTUNUT POIKANEN.
KUVA: SATAKUNNAN SÄÄKSET

Kyseessä oli Martta, Ossin ja Alman poikanen vuodelta 2017! Se oli nyt ilmeisesti ensimmäistä kertaa syntymänsä jälkeen käymässä Suomessa ja tallentui kameraan 15 kilometrin päässä synnyinpesästään. Pääsääntöisesti nuoret sääkset viettävät ensimmäiset vuotensa talvehtimisalueillaan Afrikassa.

Vuodesta 2020 tulee kutkuttava: palaako Alma vielä pesälleen viime kesän trau-
mojen jälkeen vai onko Ossilla uusi puoliso? Ja palaako kanahaukka? Entä kuka
tulee sulhoksi Sulon paikalle ja onko Vieno vielä kuvioissa mukana? Joko Ahti ja
Helmi saavat jälkikasvua – tai mitäpä jos Ahtin puolisona onkin Alma tai Martta?

PESIEN SEURANTA VERKOSSA

LUONNONTIETEELLISEN KESKUSMUSEON KAMERASÄÄKSISIVU LÖYTYY
OSOITTEESTA WWW.LUOMUS.FI/FI/LUOMUKSEN-SAAKSİKAMERAT

PESIEN TAPAHTUMIA ON VOINUT SEURATA VERKKOSIVUN
WWW.SAAKSILIVE.FI/ KAUTTA. SINNE ON KOOTTU MYÖS TIETOA
KAMERASÄÄKSISTÄ SEKÄ SÄÄKSISTÄ YLEENSÄ.

SÄÄKSİKAMERAPROJEKTILLE ON JO VUONNA 2017 PERUSTETTU FACEBOOK-
SIVU WWW.FACEBOOK.COM/SATAKUNNANSAAKSET/